

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2208/2020
09.09.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић, Гордане Комненић, Бисерке Живановић и Божидара Вујичића, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Никола Спајић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Новом Саду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 4390/19 од 30.01.2020. године, у седници већа одржаној дана 09.09.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене Републике Србије, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 4390/19 од 30.01.2020. године

УКИДАЈУ СЕ пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 4390/19 од 30.01.2020. године и Основног суда у Новом Саду П 3083/2019 од 25.09.2019. године, а предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 3083/2019 од 25.09.2019. године, ставом првим изреке, одлучено је да се тужбени захтев усваја. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужили исплати износ од 1.250.000,00 динара, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове и патњу, за нарушен лични и породични живот, за трпљену неизвесност, неодговарање државних органа, намерно скривање и заташкавање информација о стварној судбини њене кћерке, рођене ...1984. године у ..., због реакције и ставова надлежних органа, који су показали трајну незаинтересованост да се утврди где је и каква судбина њеног детета. Ставом трећим изреке, тужена је обавезана да тужили накнади трошкове парничног поступка у износу од 49.500,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом четвртим изреке, тужилца је ослобођена од плаћања судске таксе у овом поступку.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 4390/19 од 30.01.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужене, а пресуда Основног суда у Новом Саду П 3083/19 од 25.09.2019. године, у делу одлуке о тужбеном захтеву и трошковима

поступка, је потврђена. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучује као изузетно дозвољеној, у смислу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку, због потребе уједначавања судске праксе и новог тумачења права.

Тужиља је суду доставила одговор на ревизију тужене.

Према одредби члана 404. став 1. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11, 55/2014, 87/18), ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

Предмет тражене правне заштите је накнада нематеријалне штете тужиљи за претрпљене душевне болове, због нарушеног породичног живота, пошто тужиља сматра да су државни органи намерно скривали и заташкавали информацију о стварној судбини њене кћерке, рођене ...1984. године у Нижестепени судови су тужбени захтев тужиље усвојили и обавезали тужену да тужиљи накнади нематеријалну штету, пошто су закључили да постоји пропуст тужене да обезбеди делотворност поступка у вези са правом на поштовање породичног живота, прописаног одредбом члана 8. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода. Тужена у ревизији указује на погрешну примену материјалног права у погледу своје пасивне легитимације, имајући у виду да је Клинички центар Војводине у коме се тужиља породила, самостално правно лице, а да је кривичну пријаву коју је тужиља поднела, непосредно пре подношења тужбе суду, надлежно Тужилаштво размотрило и донело одлуку.

Полазећи од наведеног у ревизији, а имајући у виду разлоге које су навели нижестепени судови за усвајање тужбеног захтева тужиље, Врховни касациони суд налази да су у конкретном случају испуњени услови за одлучивање о ревизији тужене, као изузетно дозвољеној, у смислу члана 404. Закона о парничном поступку.

Из наведених разлога одлучено је као у ставу првом изреке решења, на основу члана 404. став 2. Закона о парничном поступку.

На основу утврђеног чињеничног стања следи да је тужиља, у седмом месецу трудноће, дана ...1984. године осетила болове, па је отишла у Клинички центар Војводине, где је обављен порођај и констатовано да је дете мртво рођено. Лекар је тужиљи саопштио да је родила девојчицу тешку 1450 гр и дугачку 35 цм, па је мртво рођено дете предао бабици, која га је однела у другу просторију. Након четири дана проведена у болници, тужиља је отпуштена са назнаком, у отпусној листи, да се отпушта кући без детета које је мртво рођено. Тражила је да види дете, што јој није омогућено. Нема података да је у периоду од ...1984. године до 31.12.1984. године

сахрањено или кремирано дете које је рођено дана ...1984. године, под тужиљиним презименом. Током 1981. и 1987. године у Клиничком центру Војводине су се догодиле поплаве, па је део документације (обдукциони записници и парафински калупи), уништен. Нема података да је рађена обдукција детета. У изводу из матичне књиге рођених нема имена ни презимена детета, а матични број који је првобитно написан руком, накнадно је прецртан. Даном 18.01.2019. године, тужила је поднела кривичну пријаву против НН лица Вишем јавном тужилаштву у Новом Саду, које је, решењем Ктн 3/19 од 25.01.2019. године, ту кривичну пријаву одбацило, јер је наступила апсолутна застарелост кривичног гоњења. У документацији коју је тужила добила од Градске управе за опште послове Нови Сад, Сектор за лична стања грађана, налази се пријава Гинеколошко-акушерске клинике, Порођајног одељења под бр. ..., у којој је био уписан јединствени матични број грађана за новорођено дете, који је потом прецртан. Пошто се матични број уписује само за дете које је живо рођено, то је код тужиле изазвало сумњу да је њено дете живо рођено и отето.

Нижестепени судови су тужбени захтев тужиле усвојили и тужену обавезали да јој накнади нематеријалну штету у износу од 1.250.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења па до исплате, на име претрпљених душевних болова због нарушеног личног и породичног живота, налазећи да се пропусти тужене, у конкретном случају, састоји у томе што тужиле, као и другим грађанима у битно сличној правној ситуацији, није обезбеђен делотворни поступак у вези са правом на поштовање породичног живота, прокламованог одредбом члана 8. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода. Наведено право је, по мишљењу нижестепених судова, у конкретном случају тужиле повређено, ускраћивањем информација везаних за њен порођај, смрт детета, није јој омогућено да види тело иако је то тражила, није добила информације о обдукцији тела, не зна узрок смрти детета и не зна да ли је и када њено дете сахрањено.

Међутим, Врховни касациони суд налази да су нижестепени судови погрешно променили материјално право а због тога је чињенично стање непотпуно утврђено.

Одредбом члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција.

Да би постојала одговорност правног лица за насталу штету, треба да постоји адекватна узрочна веза између радње органа правног лица и настале штете, што значи да штета треба да буде резултат понашања лица коме се она приписује, а оштећени, који захтева накнаду штете, мора да докаже ко је ту штету заиста проузроковао. Поступак органа којим је штета проузрокована треба да има карактер деликта, у смислу прекорачења, злоупотребе или погрешне примене датих овлашћења.

Нижестепени судови су погрешно применили материјално право, јер нису имали у виду то да је Клинички центар Војводине правно лице које има своје органе управљања и да није орган Републике Србије, за чији рад би она била одговорна, у смислу цитиране одредбе члана 172. став 1. Закона о облигационим односима.

Због погрешне примене материјалног права, чињенично стање је непотпуно утврђено, јер није утврђено да ли је било пропуста у раду органа тужене Републике

Србије, у узрочној вези са предметним догађајем, из ког је проистекао захтев тужиље за накнаду нематеријалне штете.

Из изложених разлога, нижестепене одлуке су укинуте, а предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење, па је Врховни касациони суд одлуку као у изреци овог решења донео у смислу одредбе члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

У поновном поступку, потребно је да првостепени суд утврди да ли је било пропуста у раду неког органа тужене, који је у узрочно-последичној вези са евентуалном штетом причињеном тужиљи, ако је то случај, који је то орган и у чему се огледа његов неправилан рад. Након што чињенично стање у потпуности и правилно утврди, првостепени суд ће имати могућност да, правилном применом материјалног права, о тужбеном захтеву тужиље донесе нову и на закону засновану одлуку.

**Председник већа-судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић